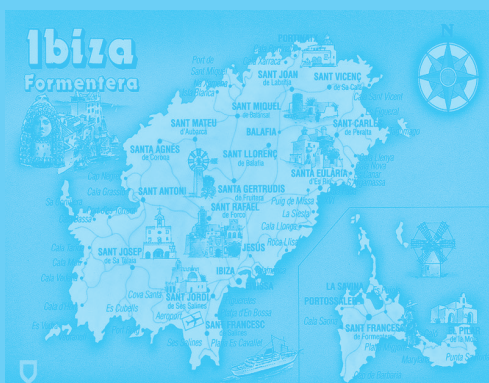

XXXVIII JORNADES D'ESTUDIS HISTÒRICS LOCALS

CULTURA TURÍSTICA I IDENTITATS MULTIPLES ALS ILLES BALEARS

50 ANYS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS BALEÀRICS

Del 15 al 17 d'abril de 2021

Lloc: Arxiu del Regne de Mallorca
C/ de Ramon Llull, 3 - Palma

Organització:

CONSELLERIA
DE CULTURA
DE LES ILLES BALEÀRICS

INSTITUT D'ESTUDIS
BALEÀRICS

Col·laboració:

Arxiu del Regne de Mallorca

XXXVIII JORNADES D'ESTUDIS HISTÒRICS LOCALS

Coordinades per **Antoni Vives Riera**

La relació entre el turisme i la cultura ha estat vista tradicionalment des d'una perspectiva negativa. El viatge de masses acostuma a ser considerat una pràctica mercantilitzadora i banalitzadora de la cultura local o una força homogeneïtzadora i assimiladora que la posa en perill. A les Illes Balears, hem tendit a afirmar les essències d'unes identitats preturístiques immòbils i eternes en contraposició al pernicios impacte modernitzador del boom turístic. En les presents jornades volem plantejar l'encontre turístic com un tercer espai de creativitat en el qual les identitats locals han estat produïdes i corporalment performades en l'espai. L'esdeveniment pretén ser un punt de trobada interdisciplinari des d'on es pugui compartir i aprofundir en el coneixement sobre les produccions culturals del turisme i el seu paper en la configuració històrica de diferents identitats subjectives, amb relació no només als països d'emissió i recepció, sinó també a les identitats de gènere, classe o sexualitat.

Comitè Científic: **Antoni Vives Riera, Mary Nash, Gemma Torres Delgado i Carlota Sánchez Vidal** (Universitat de Barcelona).

DIJOUS 15

10.30 h Acreditació dels assistents.

11.00 h - 11.15 h Inici i presentació de les **XXXVIII JORNADES D'ESTUDIS HISTÒRICS LOCALS**.

11.15 h - 13.00 h Doble conferència inaugural sobre «**La construcció turística de les identitats britàniques a les Illes Balears**», presentada per **Gemma Torres** (professora d'història de la Universitat de Barcelona):

- **Hazel Andrews** (professora de turisme de la Universitat John Moores de Liverpool): «**“Hello United Kingdom” But which part are you from?**».
- **Mark Casey** (professor de sociologia de la Universitat de Newcastle): «**Young working class tourists in Mallorca: Hedonism, heterosexuality and British Identity**».

15.00 h - 16.30 h Sessió «**Alteritat turística i identitat local en la literatura de viatges**».

Ponències:

- **Eduard Moyà** (professor de literatura anglesa de la Universitat de les Illes Balears): «**La representació de Mallorca com a destinació turística en la literatura de viatges de principis de segle XX: una perspectiva de gènere**».
- **Francesca Tugores** (professora d'història de l'art de la Universitat de les Illes Balears): «**La configuració del patrimoni cultural de Formentera a través de la literatura de viatges**».

16.30 h - 18.00 h Comunicacions.

18.00 h - 18.30 h Descans.

18.30 h - 20.30 h Sessió «**Mirada turística, espai natural i mobilització política a l'àmbit local**», presentada per **Antoni Vives** (professor d'història de la Universitat de Barcelona):

- Projecció de **Majorca Observed (BBC, 1970)**, Arxiu del So i de la Imatge de Mallorca.
- **Xerrada de Joan Mayol** (activista i membre fundador del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Natura, GOB).

DIVENDRES 16

9.30 h - 11.00 h Sessió «**Identitat local: de la producció turística a la performativitat espacial i corporal**».

Ponències:

- **Antoni Vives** (professor d'història de la Universitat de Barcelona): «**El paisatge musical de Mallorca segons l'Arxiduc: una mirada turística**».
- **Francesc Vicens** (professor de musicologia del Centre d'Ensenyament Superior Alberta Giménez, CESAG-UIB): «**Música i publicitat en la construcció del tòpic turístic de la mediterraneïtat: la recepció de l'espot d'Estrella Damm a Menorca**».

11.00 h - 11.30 h Descans.

11.30 h - 13.00 h Comunicacions.

15.30 h - 17.30 h Sessió «**La perspectiva local: assumpció i subversió de la identitat turística**».

Ponències:

- **Guillem Colom** (professor de literatura catalana de la Universitat de Glasgow): «**Olympia a mitjanit, de Baltasar Porcel, o la gran novel·la mallorquina de l'era del turisme de masses: dinàmiques colonials, identitat cultural i desposseïció espacial**».
- **Pau Obrador** (professor de turisme de la Universitat de Northumbria): «**Les neofestes: cos i subversió de l'alteritat turística a Mallorca**».
- **Josep R. Cardona** (professor de turisme de la Universitat de les Illes Balears): «**“Palanqueros” a Eivissa: contacte turístic i classe social en la configuració d'una nova identitat local (1950-1970)**».

17.30 h - 18.00 h Descans.

18.00 h - 19.30 h Comunicacions.

DISSABTE 17

10.00 h - 11.00 h Conferència dialogada de clausura (presentada per **Gemma Torres**, professora d'història de la Universitat de Barcelona):

- Ponència de **Mary Nash** (catedràtica d'història de la Universitat de Barcelona) i **Tomeu Canyelles** (doctor d'història de la Universitat de les Illes Balears): «**Picadors i sueques: gènere i turisme a Mallorca i la Costa Brava**».

11.30 h - 12.30 h Xerrada amb testimonis directes.

12.30 h - 12.45 h Paraules de cloenda.

Presentació de comunicacions

El termini per presentar propostes de comunicacions romandrà obert fins a l'**11 d'abril de 2021**.

Les propostes han de seguir les directrius següents:

- **Alteritat turística i identitat local en la literatura de viatges.** La promoció d'una destinació turística com les Illes Balears ha anat històricament acompanyada de diferents produccions literàries com llibres de viatges o guies turístiques, que gairebé sempre inclouen imatges i diversos recursos gràfics. La imatge literària i visual que s'ha donat de les Illes sovint s'ha correspost amb tot un seguit d'estereotips i clixés en què les diferències i desigualtats de gènere o classe han tingut un paper clau. Es tracta de la representació de tot un conjunt d'identitats múltiples en el qual el diàleg establert entre la mirada des de fora i la promoció local ha esdevingut decisiu.

- **Identitat local: de la producció turística a la performativitat musical.** Més enllà de la creació de l'imaginari de les Illes Balears com a marca de consum turístic, tant la recepció local com la seva recreació en pràctiques de viatge sovint han desembocat en la performativitat espacial i corporal d'uns arquetips inexistents amb anterioritat. Tant els espais com els comportaments corporals de gènere, classe o sexualitat de la població involucrada en l'encontre turístic han estat, d'alguna manera, modelats per satisfer les expectatives de viatge. L'urbanisme i l'arquitectura, l'habilitació d'espais patrimonials i naturals, la recreació escenificada d'espectacles musicals d'autenticitat local, han esdevingut respostes a aquesta necessitat.

- **La perspectiva local: assumpció i subversió de la identitat turística.** Tanmateix, els comportaments de població local a les Illes Balears no sempre s'han avingut a satisfer les expectatives turístiques. D'una manera més explícita o d'una manera més subterrània, els diferents actors involucrats en l'encontre turístic, també els visitants, han subvertit els rols en principi assignats en la pràctica quotidiana. A través del contacte quotidià de caràcter festiu, laboral o sexual, han transgredit les normes establertes de visita i hospitalitat i han plantejat noves identitats híbrides que han transcendit els binomis de promoció turística.

Les propostes han d'incloure el títol i han tenir una extensió de 3.000 caràcters com a màxim (comptant els espais i la bibliografia). A més, s'han d'acompanyar d'un currículum breu i les dades personals de l'autor: nom i llinatges, adreça, municipi, codi postal, telèfon i adreça electrònica.

Les propostes s'han d'enviar a l'adreça electrònica

publicacions@iebalearics.org

Inscripcions a les jornades

Enviau un correu amb les vostres dades personals (nom i llinatges, DNI, dades professionals i/o acadèmiques, adreça, telèfon i adreça electrònica) a l'adreça electrònica **publicacions@iebalearics.org**

Per causa de la pandèmia, la cabuda de la sala d'actes estarà limitada i només podrà assistir a les jornades un màxim de 30 persones.